

Työ- ja elinkeinoministeriö

Sisäministeriön lausunto hallituksen esitysluonnoksesta kaupparekisterilaiksi ja elinkeinotoimintalaiksi sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt sisäministeriön lausunto hallituksen esityksestä kaupparekisterilaiksi sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi.

Esityksellä ajantasaistetaan kaupparekisterilaki, parannetaan kaupparekisteritietojen luotettavuutta sekä mahdollistetaan kaupparekisteri-ilmoitusten käsittelyn automatisointi vastuuhenkilöitä koskevien merkintöjen osalta. Sähköisen kaupparekisteriasioinnin ehdotetaan tulevan yksityisiä elinkeinoharjoittajia, säätiöitä ja yhdistyksiä lukuun ottamatta velvoittavaksi vuoden 2026 alusta.

"Kaupparekisterin ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmän tavoitteena on elinkeinoelämän edistäminen julkistamalla yrityksiä koskevia tietoja, kuten yrityksen edustamiseen oikeutettuja ja yritysten yhteystietoja. Toisaalta julkisesti saatavilla olevat tiedot parantavat yritystoiminnan läpinäkyvyyttä yhteiskunnassa myös yleisemmin, koska yritystä koskevat rekisteriin merkittävät tiedot ja ilmoitettavat asiakirjat ovat esimerkiksi tiedotusvälineiden saatavilla.

Sisäministeriön poliisiosasto lausuu asiasta seuraavaa:

Hallituksen esitystä on pidettävä yleisesti kannatettavana.

Esityksen mukaan Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämä kaupparekisteri säilyisi edelleen yritysten perustietoja säilyttävänä julkisena rekisterinä. Rekisterin perusidea on tuottaa tietoa elinkeinonharjoittajan edustajan toimivaltaa, kelpoisuutta ja johtohenkilöiden vastuusuhteita koskien. Uutta sen sijaan on sähköinen kaupparekisteriasiointi ja tähän liittyvien toimintojen kehittäminen, joilla pyritään parantamaan luotettavuutta, toiminnan tehokkuutta, prosesseja ja ilmoitusvelvollisuuden valvontaa. Rekisteri perustuisi edelleen lähtökohdalle, että ilmoitusvelvollinen huolehtii rekisteriin merkittyjen tietojen ajantasaisuudesta, jolloin niin elinkeinoelämä, viranomaiset kuin kansalaisyhteiskunta voivat luottaa tietoihin. Muutosten katsotaan vähentävän riskiä väärinkäyttöihin ja vanhentuneen tai muutoin virheellisen tiedon käsittelyyn.

Vahva tunnistautuminen

Hallituksen esitysluonnoksessa on todettu, että sähköisesti ilmoitetut osoite- ja yhteystietomuutokset tulevat parantamaan rekisterissä olevien tietojen luotettavuutta, koska sähköisen palvelun käyttö edellyttää vahvaa tunnistautumista. Vahva tunnistautumisen käyttöönottoa on pidettävä ehdottomasti hyvänä ratkaisuna. Valitettavasti sekään ei todennäköisesti enää nyky maailmassa yksin riitä, kun kyseessä on viranomaisen ylläpitämä julkinen rekisteri, johon saattaa kohdistua epärehellisten toimijoiden erityinen mielenkiinto.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Erilaiset tietoverkkoavusteiset petokset, joihin voivat liittyä esimerkiksi yrityskaappaukset, identiteettivarkaudet, sijoitushuijaukset ja toimitusjohtajapetokset lisääntyvät kovalla vauhdilla. Tällaisista rikoksista tekee houkuttelevaksi isot rikoshyödyt ja niiden selvittämisen haasteellisuus. Haltuun saatu omaisuus siirretään nopeasti ulkomaille, jolloin niiden jäljitettävyyttä ja takaisinsaanti heikkenevät merkittävästi.

Henkilön sähköinen identiteetti voi joutua vääriin käsiin henkilön omalla myötävaikutuksella, mutta myös yhä useammin jonkinlaisen huijauksen tai varkauden kautta kyseisen henkilön edes itse sitä tajuamatta. Vaikka kaupparekisterin esitysluonnoksessa onkin todettu, että kaupparekisterin tarkoitus on sujuvan ja nopeatempoisen kaupankäynnin edistäminen sekä oikeusvarmuuden tasapainottaminen, aikaansaaminen ja ylläpitäminen, niin viranomaisrekisterin tulisi kuitenkin pyrkiä luotettavuuteen ja sen säilyttämiseen. Sähköisen kaupparekisterijärjestelmän etu on siinä, että siihen voitaisiin helposti rakentaa automaattisia lisävarmuustekijöitä. Tulisiko esimerkiksi yhtiön vastuuhenkilövaihdoksen yhteydessä kaupparekisteristä lähteä automaattisesti aina myös viesti kyseisen yhtiön hallitukselle tai vaihdettavalle vastuuhenkilölle? Menettely lisäisi hieman kustannuksia järjestelmää rakennettaessa, mutta samalla luotaisiin lisävarmistustekijä siihen, että kyseessä on oikea ilmoitettu tapahtuma. Viranomaisrekisterin tulee punnita tarkoin nopeuden ja laadun merkitystä luotettavuuden kannalta.

Varmistusviestin lähettäminen perinteisen postin välityksellä kirjallisena saattaisi nostaa kustannuksia eikä sitä voida pitää kovin nopeana tiedonvälityskanavana. Sähköisen asioinnin lisääntyessä eri palveluihin, tulisi samalla pyrkiä kannustamaan kansalaisia ottamaan käyttöönsä viranomaispostin sähköistä muotoa (Suomi.fi-viestit) ja tai esimerkiksi OmaPosti applikaatiota. Digitalisaation käyttöönoton yhteydessä olisi edellä mainittujen viestipalveluita käyttäen mahdollista luoda sähköisen tunnistautumisen lisäksi edullinen suoritettujen toimenpiteiden varmistamismenettely. Palvelua voisi mainostaa erityisenä lisäturvaominaisuutena, jonka avulla jälkivarmistettaisiin, että sähköinen tunnistautuminen ja asiointi on tapahtunut oikean henkilön toimesta. Lisäturvaominaisuus ei tuottaisi sähköisenä palveluna lisää hallinnollista taakkaa palvelun järjestäjälle eikä sen kohteena olevalle henkilölle tai yritykselle.

Annettujen tietojen automatisointia / tietojen tarkistamista tulisi vielä pohtia. Työhön tarvitaan Patentti- ja rekisterihallitukselle riittävät resurssit ja tarvittava osaaminen. Digitalisoinnista tulee saada maksimaaliset hyödyt käyttöön, mutta samalla tulisi pyrkiä varmistamaan ja vaikuttamaan kirjattujen tietojen oikeellisuus. Kaupparekisterin merkitys yritysten, pankkien ja luotonantajien ja viranomaisten rekisterinä voi muutoin menettää merkityksensä pitkällä aikavälillä.

Merkinnät ja niiden päivämäärät

Esitysluonnoksen mukaan yhtiöt vastaavat itse sitä, että sitä koskevat merkinnät kaupparekisterissä ovat ajantasaisia ja ne pitävät paikkaansa. Kaupparekisterissä olevilla puutteellisilla merkinnöillä voi kuitenkin olla merkitystä ja vaikutusta sopimusten tai päätösten syntyyn. Mikäli kaupparekisteritiedoista kävisi selkeästi ilmi yritystä koskevat puutteet tai puutteelliset merkinnät yhteisen otsikon alta, yrityksille voisi syntyä itselleen tarve saattaa tiedot ajan tasalle. Tällaisia tietoja voisivat olla esimerkiksi puutteet vastuuhenkilöissä, tilinpäätöstietojen antamisesta, eri laiminlyönneistä määrätyt maksut ja tilintarkastajan puuttuminen.

Esitysluonnoksessa on pohdittu tilintarkastajan puuttumista kohdassa 5.1.3, jossa on todettu, ettei Patentti- ja rekisterihallituksella ei ole edellytyksiä valvoa tilintarkastajien puuttumista. Tässä voisi kuitenkin toimia edellä kuvattu käänteinen ajattelu. Vastuu ilmoituspuutteesta tulisi saada yhtiöille. Jos yhtiöllä ei ole merkittyä tilintarkastajaa ja sitä koskeva puuttemerkintä on kaupparekisterissä, olisi yhtiön oman edun mukaista tehdä korjaava merkintä kaupparekisteriin. Kaikkien annettujen tietojen muutospäivämäärät tulisi lisäksi näkyä selkeästi rekisteristä.

Passiiviset yritykset ja tietojen poistaminen

Hallituksen esitysluonnoksen nykytilan kuvauskohdassa on todettu, että kaupparekisterissä on melko paljon toimimattomia yrityksiä. Nykyisen lainsäädännön tulkinnassa kaupparekisteriin merkityn passiivisuus on tulkittu toiminnan päättymiseksi. Tämän seurauksena yritys on voitu poistaa kaupparekisteristä. Harmaan talouden torjunnan viranomaisnäkökulmasta Patentti- ja rekisterihallituksen kyseinen tulkinta ja toimenpiteet aiheuttavat haasteita. Vaikka yritykset eivät ilmoita julkiseen rekisteriin tarvittavia tietoja, yritystoimintaa voidaan edelleen jatkaa ja siten aiheutetaan ongelmia mm. verotukseen liittyvien velvollisuuksien, vastuiden ja oikeuksien osalta. Tällaisten tietojen poistaminen voi aiheuttaa myös tilanteen, jossa esimerkiksi jollain toimialalla ei enää

kohdistettaisi minkäänlaista valvontaa ko. yritykseen esimerkiksi elintarvikevalvontaa. On ymmärrettävää, ettei Patentti- ja rekisterihallituksella ole keinoja saada passiivista toimijaa ilmoittamaan tarvittavia tietoja yrityksestä. Olisiko kuitenkin parempi tarkistaa asiaa muilta viranomaisilta ja kehittää tätä prosessia. Ennen tietojen poistamista tulisi olla pitkä aika ja joutuminen eräänlaisella "trattalistalle" kaupparekisterissä.

Yksikön päällikön sijainen
johtava asiantuntija

Heidi Kankainen

Poliisitarkastaja

Juha Tuovinen

Jakelu TEM Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiedoksi SM PO Tomi Vuori

VN/5810/2020-SM-6

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: